
[2011-28-RE](#)

CAUSA 2011-28-RE

Sentència del Tribunal Constitucional del 10-1-2012 relativa al recurs d'empara 2011-28-RE

Número de registre 447-2011. Recurs d'empara

Sentència del 10 de gener del 2012

BOPA núm. 4, del 25 de gener del 2012

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 9 de setembre del 2011, per la representació processal de la societat Ni Un Nu, SL, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la providència del 16 de juny del 2011 i contra l'aute del 18 de juliol del mateix any, dictats pel Tribunal Unipersonal de la Batllia per una presumpta vulneració dels drets fonamentals, reconeguts a l'article 10 de la Constitució i atès que demana al Tribunal Constitucional que declari la lesió dels drets fonamentals invocats, que dicti una sentència atorgant l'empara constitucional en el sentit sol·licitat en el cos del seu escrit i que anul·li les resolucions objecte de recurs.

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 3 d'octubre del 2011;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 7 de novembre del 2011 que va admetre a tràmit la causa, sense efectes suspensius;

Vistes les al·legacions presentades, el 22 de novembre del 2011, per la representació processal de la societat recurrent;

Vistes les al·legacions presentades, el 28 de novembre del 2011, per la representació processal de la societat Andorra Center Hotel, SA;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Juan Antonio Ortega Díaz-Ambrona;

Antecedents

Primer

La societat Andorra Center Hotel, SA va interposar una demanda contra la societat Ni Un Nu, SL en què sol·licitava el desnonament del local comercial situat a la planta baixa del seu edifici, així com la condemna al pagament de 39.153,92 euros en concepte de rendes pendents i de 2.000,00 euros mensuals en concepte d'ocupació indeguda des de l'1 de gener del 2011 fins al retorn de la possessió dels llocs.

Segon

El 25 de maig del 2011, el Tribunal Unipersonal de la Secció Civil de la Batllia va dictar una sentència mitjançant la qual estimava íntegrament la demanda de la societat Andorra Center Hotel, SA, declarava resolt el contracte d'arrendament del local en litigi, condemnava la societat defenent a deixar el local esmentat lliure, vacu i expedit a la disposició de la demandant i a pagar la quantitat global de 39.153,92 euros, més els interessos legals, i 2.000,00 euros, equivalent al preu del darrer lloguer mensual justificat, en concepte d'ocupació indeguda, des de l'1 de gener del 2011 fins al desnonament efectiu.

Tercer

La societat Ni Un Nu, SL va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta sentència, i, tot i que en un primer moment la Batllia va traslladar l'apel·lació a l'altra part, el 16 de juny del 2011 va dictar una providència mitjançant la qual deixava sense efecte la providència del dia anterior i no admetia a tràmit l'escrit d'apel·lació, ja que la Disposició Addicional Segona, punt 12 de la Llei d'arrendaments de finques urbanes del 30 de juny de 1999, precisa que per tal de poder presentar un recurs d'apel·lació, l'arrendatari ha d'acreditar estar al corrent del pagament de la renda o haver consignat judicialment aquest import.

Quart

La societat Ni Un Nu, SL va interposar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que el fet de no poder interposar un recurs d'apel·lació vulnerava el seu dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

Cinquè

El 18 de juliol del 2011, el Tribunal Unipersonal esmentat va dictar un aute que considerava que l'acreditació d'estar al corrent del pagament de la renda o haver consignat judicialment el seu import per a l'admissió a tràmit del recurs d'apel·lació, era un requisit formal i processal establert pel legislador, per tant, es tractava d'un requisit imperatiu i d'ordre públic que els litigants no podent deixar al seu lliure arbitri o intentar que no s'apliqui aquest precepte legal que és prou clar i que té com a finalitat evitar que l'arrendatari es pugui valdre del plet per deixar de satisfer la renda durant la seva tramitació.

Per tant, va decidir no donar lloc a l'incident de nul·litat esmentat.

El 9 de setembre del 2011, la representació processal de la societat Ni Un Nu, SL va formular un recurs d'empara en què manifesta que la providència del 16 de juny del 2011 vulnera el dret a obtenir una resolució fonamentada en Dret per la via del recurs efectiu. És cert que aquesta providència es limita a aplicar el punt 12 de la Disposició Addicional Segona de la Llei d'arrendaments de finques urbanes, ara bé, aquesta disposició és clarament inconstitucional i el jutge d'instància, com a garant de primer ordre dels drets fonamentals de les persones no hauria d'aplicar-la o en tot cas instar una qüestió incidental d'inconstitucionalitat.

Efectivament aquest precepte disposa que per tal de poder presentar apel·lació cal que l'arrendatari hagi efectuat el pagament de la renda deguda o hagi consignat judicialment aquesta suma. D'aquesta manera es treu efectivitat al recurs d'apel·lació, ja que és ben sabut que en la majoria dels casos es tracta de problemes econòmics que impedeixen aquest pagament i en cas que la primera sentència li causi perjudici l'arrendatari no podrà recórrer la sentència.

En definitiva, aquesta disposició produeix una diferència de tracte de les persones en funció dels mitjans econòmics dels que disposin, per tant, reiterem que aquesta disposició és inconstitucional i lesiva de drets fonamentals.

Per concloure, destaca que, d'una banda, es vulnera l'article 10 de la Constitució que preveu expressament que s'ha de garantir a tothom el dret al recurs contra tota resolució i, d'altra banda, es vulnera també el dret d'accés efectiu al tribunal i al recurs efectiu, reconeguts al Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals. En aquest sentit cita jurisprudència diversa del Tribunal Europeu dels Drets Humans.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que declari la lesió dels drets fonamentals invocats, que dicti una sentència atorgant l'empara constitucional en el sentit sol·licitat en el cos del seu escrit i que anul·li les resolucions objecte de recurs.

Setè

El 3 d'octubre del 2011, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què demana, d'acord amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions.

Segons el parer del Ministeri Fiscal, el dret fonamental al recurs, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució es refereix únicament al recurs en els processos penals, a més, aquest dret no és un dret absolut, sinó un dret de configuració legal que requereix per al seu exercici el compliment de la normativa processal, que d'acord amb les disposicions de l'article 86.1 de la Constitució resta reservada a la llei ordinària, quedant així palesa la manca de contingut constitucional d'aquest recurs.

Vuitè

El 7 de novembre del 2011, el Tribunal Constitucional va dictar l'admissió a tràmit, sense efectes suspensius, de la causa 2011-28-RE i va obrir un termini de 10 dies hàbils per tal que les parts formulessin les seves al·legacions.

Novè

El 22 de novembre del 2011, la representació processal de la societat Ni Un Nu, SL va presentar un escrit d'al·legacions en què s'oposa a l'informe del Ministeri Fiscal i en què reitera les seves al·legacions anteriors, concloent que condicionar l'accés al recurs d'apel·lació en matèria de finques urbanes al pagament de les quantitats degudes suposa discriminar per accedir en la segona instància entre aquells que disposin de mitjans econòmics i aquells que no i es vulnera el dret a un recurs efectiu.

Desè

El 28 de novembre del 2011, la representació processal de la societat Andorra Center Hotel, SA va presentar un escrit d'al·legacions en què, en primer lloc, manifesta que va reconèixer l'error en la quantia demanada i que es va corregir en la providència d'execució, consignant com a deute principal la suma de 33.153,92 euros. Ara bé, malgrat el reconeixement d'aquest deute, la part defenent no va consignar aquest import abans d'interposar el seu recurs d'apel·lació.

En segon lloc, pel que fa a la vulneració dels drets fonamentals, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, aquesta part considera que les resolucions dictades pel Tribunal Unipersonal de la Batllia han estat adoptades amb les prescripcions legals aplicables al procediment especial previst per a la tramitació de la causa, amb total respecte als principis de justícia formal i material i, conseqüentment, no han comportat cap vulneració dels drets fonamentals de la part adversa.

Afegeix que, pel que fa a la vulneració del principi d'igualtat, convé recordar que la societat recurrent no pot formular un recurs directe d'inconstitucionalitat contra les disposicions de la Llei d'arrendaments de finques urbanes que s'han d'aplicar i de les quals deriva la no admissió a tràmit del recurs d'apel·lació de la part adversa.

Per acabar, demana que es desestimïn íntegrament les pretensions de la societat recurrent, ja que no s'ha produït cap vulneració dels drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució i se la condemni al pagament de les costes processals causades.

Onzè

El 13 de desembre del 2011, el Ministeri Fiscal i la representació processal de la societat Andorra Center Hotel, SA, i, el 20 de desembre del 2011, la representació processal de la societat Ni Un Nu, SL, van presentar els seus escrits de conclusions en què reproduïen els arguments i les al·legacions continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

La societat recurrent planteja que la Disposició Addicional Segona, punt 12 de la Llei d'arrendaments de finques urbanes del 30 de juny de 1999 és "clarament inconstitucional i lesiva dels drets fonamentals". Aquesta norma preveu la inadmissió del recurs d'apel·lació de l'arrendatari, si aquest no acredita estar al corrent del pagament de la renda deguda o haver consignat judicialment aquest import. Segons el parer de la societat recurrent, aquest precepte no hauria d'haver-se aplicat i el batlle hagués pogut presentar una qüestió incidental davant el Tribunal Constitucional en els termes dels articles 52 i següents de la seva Llei qualificada.

Davant d'aquesta argumentació s'ha d'assenyalar que, d'acord amb l'article 53.1 de la Llei qualificada d'aquest Tribunal, és procedent la interposició de l'acció d'inconstitucionalitat davant el Tribunal Constitucional únicament si l'òrgan judicial ordinari, que està coneixent de l'assumpte, estima, d'ofici o a instància de part, que una de les normes d'imprescindible aplicació per a la solució de la causa principal o d'algun incident substancial en aquesta és contrària a la Constitució. No obstant això, la jurisdicció ordinària, en aquest cas, no ha estimat que la restricció esmentada a l'admissió d'una apel·lació en un procés sobre arrendaments sigui contrària a la Constitució. Per contra, l'ha trobat justificada i així ho ha raonat.

Per consegüent, no hi ha una part legitimada per considerar interposat davant d'aquest Tribunal un procés d'inconstitucionalitat i, per tant, no convé fer un pronunciament general sobre si l'exigència d'acreditar el pagament o la consignació de les rendes degudes, com a condició per a l'admissibilitat d'una apel·lació, és o no conforme a la Constitució.

Segon

Independentment d'allò que acabem de dir, cal examinar, en el cabdal d'aquest recurs d'empara, si la no admissió a tràmit de l'apel·lació, en aquest cas concret, ha vulnerat el dret a la jurisdicció de la societat recurrent, mitjançant una vulneració del dret al recurs efectiu i si es contravé –com també s'al·lega– el principi fonamental d'igualtat de les persones davant la justícia, per discriminació de les persones que tenen mitjans econòmics davant d'aquelles que no en disposen. Per tal de fonamentar aquestes al·legacions la societat recurrent cita els articles 6 i 14 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals.

Tanmateix, cap d'aquests arguments pot prosperar en aquest cas.

Pel que fa a la vulneració del dret a la jurisdicció, consagrat en l'article 10 de la Constitució, és clar que la societat recurrent s'ha pogut defensar davant la jurisdicció ordinària competent. És més, de la sentència del Tribunal Unipersonal de la Batllia del 25 de maig del 2011 es dedueix que la representació processal de la demandada va reconèixer, de manera expressa, deure a la demandant les rendes vençudes que li havien estat reclamades. Així mateix, en el moment de resoldre l'incident de nul·litat d'actuació, aquest mateix Tribunal, en el seu aute del 18 de juliol del 2011, expressa en el tercer considerant que la finalitat del precepte que exigeix, per poder apel·lar, el pagament previ o la consignació de les rendes degudes, és evitar que l'arrendatari pugui fer valer l'apel·lació per deixar de satisfer la renda durant aquesta tramitació, amb un perjudici indiscutible per al propietari.

Efectivament, la sentència condemnatòria ha pogut ser recorreguda. Si no es va admetre l'apel·lació, és perquè la societat recurrent no va complir un requisit legal clarament establert. No es pot, per tant, estimar cap tipus de vulneració del dret al recurs, no només en termes de la Constitució del Principat en el seu article 10, sinó tampoc a la llum de l'article 13 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, ja que la no admissió de l'apel·lació va ser conseqüència d'aquesta conducta omissiva de la societat recurrent. Aquesta no va pagar o consignar judicialment les rendes degudes, tal com ho exigeix la Llei, en un cas en què ja havia reconegut no haver-les pagat. Tampoc ha aportat cap explicació d'aquest impagament ni la justificació mínima per no haver consignat aquesta quantitat a resultes de l'apel·lació. No s'ha al·legat tampoc cap circumstància raonable que pogués ser rellevant per protegir, en el cas concret, el seu dret al recurs.

Menys encara es pot estimar la infracció del dret a la igualtat. En primer lloc, perquè el principi d'igualtat, per sí mateix, no és protegible en empara, d'acord amb l'article 41.1 de la Constitució i de la doctrina constant d'aquest Tribunal. En segon lloc, perquè no es acceptable la manera paradoxal en què la societat recurrent formula el principi. No es tracta que la inadmissió discrimini a aquell que no té mitjans per pagar, davant d'aquells que sí que en tenen. Es tracta que el legislador ordinari, ha triat una opció de política legislativa que correspon a la protecció d'un bé jurídic constitucionalment rellevant, projectada sobre un cas com aquest. Efectivament, s'atorga, conforme a la llei, una protecció preferent a l'interès de l'arrendatari per assegurar-se el cobrament de la renda ja recaiguda per la utilització de la cosa arrendada, davant l'interès de la societat arrendatària recurrent a mantenir gratis l'ús de la cosa, durant el tràmit de l'apel·lació, sense pagar o consignar cap renda deguda.

Pel que acabem d'exposar és procedent desestimar en la seva integritat aquest recurs d'empara amb la imposició, per imperatiu legal, de les costes del procés a la part recurrent.

DECISIÓ:

En atenció a tot el que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Desestimar l'empara sol·licitada per la representació processal de la societat Ni Un Nu, SL contra la providència del 16 de juny del 2011 i contra l'aute del 18 de juliol del mateix any, dictats pel Tribunal Unipersonal de la Batllia.

Segon

D'acord amb l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, es condemna a la societat recurrent al pagament de les costes processals en seu constitucional.

Tercer

Publicar aquesta sentència, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la societat Ni Un Nu, SL, a la representació processal de la societat Andorra Center Hotel, SA, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 10 de gener del 2012.

Pierre Subra de Bieusses Juan A. Ortega Díaz-Ambrona

President

Vicepresident

Carles Viver Pi-Sunyer

Magistrat